

WACHTEN, VERWACHTEN, HET ONVERWACHTE.

... Er zij nog tien wachtenden vóór u. Je staat in de rij bij de bakker, zwijgend op zijn Vlaams. Velen staan regelmatig in de file, eindeloos op weg naar het werk. Op een terrasje zit je al iets te lang te wachten op de ober en het drankje. Het blijft niet aangenaam. We lopen er niet warm voor: wachten is tijdverlies en tijd is waardevol want... tijd komt nooit terug.

Toch heeft wachten ook zijn waarde: beter een goed bereide verse maaltijd dan een snel opgewarmde schotel uit de microgolf. Kunnen wachten, eventueel netjes in de rij, is een cultuurgoed en laat respect zien voor de ander. Wij leren onze kinderen dat ze niet alles onmiddellijk kunnen of moeten krijgen: leren wachten is een kunst van het volwassen worden.

Wachten we niet uit plezier, dan toch minstens vanuit berekend eigenbelang: volgt iemand de rij niet dan kan de ordelijke rij een drummende massa worden. Even geduld hebben is wellicht de zekerste weg om binnen een redelijke tijd het beoogde doel te bereiken.

Een andere betekenis krijgt wachten als onderdeel van "*verwachten*". Verwachten veronderstelt "*weten*": we verwachten "iets", we weten dat "iets" er zit aan te komen en als volwassen mens die weet wordt je geacht je op die toekomst te kunnen voorbereiden. Verrassingen zijn echter niet uitgesloten en daarom moet je "*waakzaam*" zijn, voor je eigen toekomst en ook voor wat er gebeurt met de anderen rondom je. Het "*verwachte*" kan aangenaam zijn maar misschien toch tegenvallen zoals een geplande vakantie, of zorgwekkend maar uiteindelijk misschien geruststellend zoals een doktersbezoek. Verwachten betekent "*uitzien naar*" of "*op zijn hoede zijn voor*". Het verwachten bouwt een spanning op rond het toekomstige gebeuren: het maakt het feest intenser, het maakt de seks intiemer of het laat je toe pijn en ongemak beter te doorstaan. In het weten en verwachten wordt de gebeurtenis, wat gebeurt, een "*belevenis*". Het wordt met andere woorden in ons leven geïntegreerd. De dingen en gebeurtenissen krijgen betekenis, ik durf zeggen: ze geven iets van hun "*mysterie*" vrij.

Wachten is dus gezond: in het verwachten zal je niet louter passief ondergaan maar voltrekt zich een actief proces waardoor je leven niet uiteenvalt in ontelbare losse stukjes. In het verwachten worden de vele en uiteenlopende gebeurtenissen een eenheid waarin je zelf een houding aanneemt en verantwoordelijk bent voor de richting waar je leven naartoe gaat.

Van iets verwachten naar "*in verwachting*". In beperkte zin geïnterpreteerd is "*in verwachting zijn*" een privilege van de moeders en Hilde heeft mij dit ooit beschreven als een totaalervaring. In die tijd valt het verwachten samen met het leven zelf, het is een totaliteit die als louter positief wordt ervaren ondanks het besef van risico of mogelijke tegenslagen en van een verantwoordelijkheid waarvan je op dat ogenblik noch de diepte, noch de duur kunt overzien. Een maximale zelfbeleving gaat hier samen met een grote ontvankelijkheid: "*Mij geschiede naar Uw woord*". Hoewel je bewust bent van risico is die maximale zelfbeleving geen illusie maar in die beleving neem je verantwoordelijkheid op voor alles, ook voor wat je niet louter en volledig hebt gepland, voor wat je niet met eigen kunnen hebt gemaakt maar voor wat je altijd minstens ten dele is overkomen. Hier durf ik zeggen dat alleen in die toestand van zowel maximale zelfbeleving als grote ontvankelijkheid voor wat niet uit jezelf komt nieuw menselijk leven kan ontstaan. De vrouw in verwachting brengt nieuw leven voort, de zwangere vrouw niet noodzakelijk.

Zoals reeds aangegeven loert *ontgoocheling* om de hoek, hetzij door tegenslag die niet altijd te voorzien is, hetzij omdat het leven “berg en dal” is. Beleeft de vrouw in verwachting louter positiviteit, naderhand, en met de huidige technieken dikwijls reed tijdens de zwangerschap, zullen ook negatieve ervaringen moeten verwerkt worden. Hoewel je ooit krachtig waart, hoewel je zelf nieuw leven gaf of het nieuwe leven vooruit stuwde en stuurde, zal je eigen lichaam niet onkwetsbaar blijken, zal je eigen liefde niet altijd vrij blijken te zijn van jaloezie en egoïsme, zal het nieuwe leven niet noodzakelijk aan je mooiste dromen voldoen en zal je zorg niet altijd de resultaten leveren zoals je die gewent had. Zo dreigt alle verwachten uit te monden in een zinloos wachten op morgen, wachten op een eindeloze wederkeer van gebeurtenissen zonder goed of kwaad, met op het eind een absurde dood die geen belevenis wordt en niet in je leven te integreren is.

De vraag is dan: *Hoe leven voorbij de ontgoocheling*, zonder verwarring en cynisme? De verwachting kan, voor wie daartoe in staat is, terugkeren naar het *eenvoudige wachten*. Los van je werken en zwoegen, doelstellingen, eindtermen, los van toekomstperspectieven in dit leven of uitzicht op hiernamaals, ook los van hunker naar schoonheid of van in verontwaardiging streven naar beter, *is het eenvoudige wachten gewoon waakzaam* en heeft enkel zintuigen nodig en een ontvankelijke ziel. Dan realiseert de verwachting haar eigen doel, de verwachting wil wachten, dan kan iedereen, ook de niet zwangere vrouw of de man “in verwachting” zijn, zonder meer. Je bent waakzaam voor wat zich voordoet in jezelf en in de wereld rondom je en je wordt ontvankelijk voor wat je niet zelf hebt gezocht of gewent maar wat toch zichtbaar, hoorbaar of voelbaar wordt zowel in mooie ontmoetingen als kleine dingen en wat vooral, hoe is het in godsnaam mogelijk, *getuigt van een onverwachte rijkdom*.

Ruimte voor het onverwachte. Getuigen van een verfijnde gevoeligheid voor een rijkdom die van elders komt. Ruimte voor wat je niet gepland hebt, voor wat je zelfs kan hinderen en misschien angstig of onzeker maken. Onverwacht heeft het mooie zijn schaduwzijde en verbergt het lelijke of onaangename een kwetsbare mens, een waardevol leven. De arme kan rijk zijn, de rijke is niet vrij, de vrije mens lijkt gevaarlijk. Je bent klaar om je te laten verrassen door de wisselvalligheden van het leven, niet om je erin te verliezen, maar om jezelf te vinden in het mysterie van de dingen. Buiten en boven wat je kan doen, los van je concrete mogelijkheden, zal je zelf een verantwoordelijkheid ervaren voor alles en allen, zélf zal je een verantwoordelijkheid voelen voor al het kwetsbare, de armsten en de zwaksten dus eerst. *Niet de anderen zullen je hun wil opleggen* en hún oordeel zal je niet beschadigen: je zal *zélf in je eigen agenda een witte bladzijde ontdekken* die door de ander mag ingevuld worden. *Zo vredevol kan je worden dat je mag gestoord worden in je bezigheden en in je streven en het storende zal je niet meer storen*.

Jacques en Hilde Goethals-Dhondt

De Lier, 30 november 2014